

15 mei 2020, Arnhem

Ontwikkel een duurzaam alternatief en stop het verbranden van hout op het landgoed Klingelbeek.

Aan de gemeenteraad van Arnhem,

Beste raadsleden,

In april kregen wij antwoord van Burgemeester en Wethouders op ons verzoek van 14 februari jl. om direct met Schipper-Bosch Vastgoed in overleg te gaan. Deze wil middels haar Warmtebedrijf Arnhem 85.000 kg hout jaarlijks gedurende twaalf jaar verbranden in twee biomassa ketels op het landgoed Klingelbeek.

Het college van Burgermeester en Wethouders **biedt** de Bomenbond **haar excuses** aan voor haar late beantwoording. Echter in haar antwoord blijkt dat de gemeente niet van plan is om in overleg te treden met Schipper Bosch om een alternatief ontwikkelen voor de milieuvriendelijke hout stook, die tevens de gezondheid van de **omwonenden** en van de **kinderen** in het Oolgaardthuis bedreigt. Na ons verzoek van 14 februari heeft de gemeente niets ondernomen om een duurzame oplossing te bewerkstelligen.

De gemeente beroept zich op een gesprek in december 2019 met Schipper-Bosch Vastgoed. Echter in deze gesprekken heeft de gemeente geen stelling genomen en is ook niet aan Schipper-Bosch voorgesteld een alternatief met medewerking van de gemeente te ontwikkelen. Ingrepen om de gezondheid van omwonenden te beschermen zijn eveneens niet onderzocht door B & W. Men ziet ook niet in dat er een direct verband is tussen het gemeentelijke beleid om Arnhem aardgas vrij te maken en de installatie van de hout gestookte biomassa ketels op het landgoed Klingelbeek.

Zoals bekend wordt er voor de Utrechtseweg en omgeving een aardwarmte installatie ontwikkeld, waar de woningen van het landgoed op aangesloten kunnen worden bij realisatie. Het is niet te begrijpen waarom B & W niet overlegt met Schipper-Bosch Vastgoed hoe deze mee kan werken aan die positieve ontwikkeling. Mevrouw van Rijen meldde ons telefonisch dat ons verzoek beantwoord is onder de politieke verantwoordelijkheid van Wethouder Bouwkamp.

Vandaar dat wij u vragen om B & W en mevrouw Bouwkamp te benaderen om een alternatief voor de hout gestookte verwarming van de woningen op het landgoed Klingelbeek voor te bereiden en te bespreken met Schipper-Bosch Vastgoed. Aardgas vervangen door hout verbranding is geen optie voor Arnhem. Graag willen wij spoedig op de hoogte gesteld worden van de stappen die u en uw fractie onderneemt. Alvast bedankt voor uw inzet!

Met vriendelijke groet namens de Arnhemse Bomenbond

Anne Ferwerda en Joost Blasweiler

De Arnhemse Bomenbond is een samenwerkingsverband van:

Bloei! In Arnhem, Actievoerders voor de bomen in Arnhem, Stichting EDSP ECO, Natuur en Milieu Schuytgraaf, Werkgroep Behoud Bomen in Arnhem, Elderveld Groen, Redactie Bomen en Bos, Werkgroep Klingelbeek, Arnhems Peil.

Arnhemse Bomenbond en omwonenden van
het bouwproject Klingelbeek
Postadres:
Jan Vethstraat 9
6813 HJ Arnhem

Datum **VERZONDEN** - 8 APR. 2020
Zaaknummer : 443186
Contactpersoon : Kirsten van Rijen
Telefoonnummer : 026 377 3583

Onderwerp: uw verzoekschrift van 14 februari 2020

Geachte heer, mevrouw,

In uw verzoekschrift van 14 februari 2020 uit uw ongerustheid over de komst van pelletkachels op Landgoed Klingelbeek. Allereerst mijn excuses voor de late beantwoording van uw brief. Met deze brief reageren we op uw verzoekschrift.

Ten behoeve van de woningbouwontwikkeling van Landgoed Klingelbeek heeft de gemeenteraad in juli 2017 een bestemmingsplan vastgesteld. Vervolgens zijn door de eigenaar Schipper Bosch omgevingsvergunningen ingediend voor de bouw van de woningen. Hieruit bleek dat Schipper Bosch de woningen gaat verwarmen door middel van twee pelletketelinstallaties. Deze pelletkachels hebben een beperkt vermogen (250kW per stuk) en daarmee zijn deze niet melding- of vergunning plichtig op grond van het activiteitenbesluit. Dat betekent dat de gemeente geen juridische mogelijkheden heeft om deze wijze van verwarmen tegen te gaan.

De gemeente is geen voorstander van houtgestookte verwarmingsinstallaties. Daarom hebben wij in december 2019 toen wij hoorden van de houtgestookte verwarmingsinstallatie direct een gesprek gehad met Schipper Bosch. Het warmtesysteem op Landgoed Klingelbeek was toen al aangelegd. Schipper Bosch heeft aangegeven dat dit voor hen de meest geschikte keuze is om de woningen te verwarmen. Ook geven zij aan dat in de toekomst er wellicht een andere warmtebron kan worden aangesloten op het warmtenet van het landgoed.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
namens het college

Kirsten van Rijen
Ontwikkelmanager

26 maart 2020, Arnhem

Aan de Gemeenteraad en het College van B & W gemeente Arnhem

Geachte leden van de Raad en het College van Burgermeester en Wethouders,

Op 14 februari 2020 - ruim vijf weken geleden - hebben wij u gevraagd om direct in overleg te treden met Schipper-Bosch Vastgoed om zo spoedig mogelijk een alternatief voor de geplande houtverbranding als warmtebron voor de woningen in Klingelbeek te vinden (zie brief in bijlage 2).

Tot nu toe hebben wij van u **geen antwoord ontvangen of B & W wel of niet in** gesprek wil gaan met Schipper-Bosch om een alternatief te ontwikkelen, zodat niet 85.000 kg hout jaarlijks verbrand wordt voor de verwarming van de nieuw woningen op Landgoed Klingelbeek.

Wij vinden het onbegrijpelijk dat u als democratisch gekozen bestuur **geen** antwoord geeft op een dringend verzoek van Arnhemse bewonersgroepen.

Wij vragen U nogmaals om met Schipper-Bosch Vastgoed een duurzame warmtebron voor de woningen van het bouwproject te ontwikkelen. Zeker vanwege de Corona ramp, mag het houtverbranden met haar uitstoot van fijnstof en gevaarlijke stoffen op de Klingelbeekseweg niet in mei 2020 gaan starten!

De risico's van vervuilde lucht voor de gezondheid van mensen wordt nog steeds onderschat volgens de berichtgeving van het Schone Lucht Akkoord (zie bijlage1).

We hebben u al gemeld dat de schoorstenen van de biomassa ketels van Schipper-Bosch Vastgoed minder dan 50 meter zijn gelegen van het Olgaardthuis (een behandelingscentrum voor kinderen) en nabij een aantal de woningen van bewoners, die last hebben van astma.

In afwachting van uw antwoord en met hoogachting
namens de Arnhemse Bomenbond

Anne Ferwerda en Joost Blasweiler

De Arnhemse Bomenbond is een samenwerkingsverband van:

Bloei! In Arnhem, Actievoerders voor de bomen in Arnhem, Stichting EDSP ECO, Natuur en Milieu Schuytgraaf, Werkgroep Behoud Bomen in Arnhem, Elderveld Groen, Redactie Bomen en Bos, Werkgroep Klingelbeek, Arnhems Peil.

Correspondentie adres: Jan Vethstraat 9, 6813 HJ Arnhem.

Risico van vervuilde lucht 'is onderschat'

Coronapatiënten die in een omgeving met vervuilde lucht wonen, hebben een grotere kans aan het virus te sterven. Op de overheidssite van het Schone Lucht Akkoord – een samenwerking van rijk, gemeenten en provincies – wordt een link gelegd met de slechtere luchtkwaliteit in Noord-Brabant, die van invloed is op de overlevingskans van coronapatiënten daar.

Leo van Raaij

Brussel/Den Haag

Wonen in een gebied met vervuilde lucht betekent namelijk een hogere sterftekans, zodra het virus rondwaart. Dat meldt EPHA, de Europese vereniging van organisaties voor volksgezondheid.

EPHA baseert die claim onder meer op cijfers van het Chinees centrum voor ziektebestrijding en -preventie. Deze laten zien dat mensen met hart- en vaatziekten het grootste risico op overlijden lopen als gevolg van Covid-19, de ziekte die mensen van het coronavirus krijgen. Daarna hebben mensen met diabetes, luchtwegaandoeningen en hoge bloeddruk het hoogste risico. Dat zijn allemaal klachten, zo stelt de EPHA, die veroorzaakt worden door luchtverontreiniging.

Aanleg, leeftijd en leefstijl spelen ook een belangrijke rol bij het ontstaan van deze aandoeningen, maar volgens EPHA is luchtkwaliteit een onderschat risico. Onderzoek uit 2003 naar slachtoffers van het coronavirus Sars wees uit dat patiënten in regio's met matige luchtverontreiniging 84 procent meer kans hadden om te overlijden dan in regio's met lage luchtverontreiniging.

Uit cijfers van de Italiaanse Gezondheidsraad en de WHO blijkt dat bijna alle slachtoffers van het huidige coronavirus in Italië, ruim 99 procent, een onderliggende aandoening hebben.

De boodschap van de organisatie is gedeeld op de website van het Schone Lucht Akkoord. Dat is de overeenkomst voor schonere lucht, die minister Stientje van Veldhoven van Wonen en Milieu onlangs sloot met de provincies en tientallen gemeenten. Op de site wordt tevens gemeld dat juist Noord-Brabant, net als Noord-Ita-

lië een gebied met veel coronapatiënten, een gebied is dat problemen heeft met de luchtkwaliteit.

Wegverkeer en industrie zijn in Nederland de belangrijkste bronnen van luchtvervuiling. Ook landbouw levert een bijdrage. Van alle ongezonde deeltjes in de lucht veroorzaken fijnstof, stikstofdioxide en ozon (smog) de meeste schade voor de gezondheid. Overigens wonen in Noord-Oost Groningen en Drenthe de meeste mensen met een combinatie van aandoeningen die een hoger risico op sterfte door het coronavirus veroorzaken. Dat heeft mede te maken met de sterkere vergrijzing in deze gebieden.

Landen hebben de economie voorrang gegeven boven de gezondheid

—Sascha Marschang, EPHA

Maatregelen

De luchtkwaliteit in Noord-Italië is de laatste weken juist verbeterd, als gevolg van de maatregelen om de verspreiding van het virus te voorkomen. Tal van industrieën liggen stil en de hoeveelheid verkeer is afgenomen.

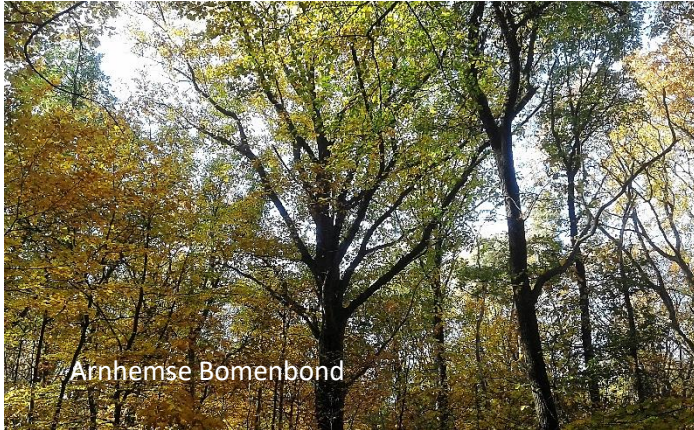
Sascha Marschang, secretaris-generaal van EPHA, zegt dat dit nu niet meer zal helpen. „De lucht klaart misschien op in Italië, maar de schade is al toegebracht doordat het vermogen om infecties te bestrijden is afgenomen”, aldus Marschang.

Volgens hem hadden regeringen lang geleden al chronische luchtverontreiniging moeten aanpakken. „Maar ze hebben de economie voorrang gegeven boven gezondheid. Als deze crisis voorbij is, moeten beleidsmakers de maatregelen versnellen om vuile voertuigen van onze wegen te krijgen. De wetenschap vertelt ons dat epidemieën zoals Covid-19 vaker zullen voorkomen. Schone lucht is dus een basisinvestering voor een gezondere toekomst.”

▲ Een vrouw met een mondkapje op het vliegveld van Eindhoven. FOTO JEAN PIERRE REIJNEN

Bijlage 2

14 februari 2020, Arnhem

VERZOEKSCRIFT

Aan de Gemeenteraad en het College van B & W gemeente Arnhem

Geachte leden van de Raad en het College van Burgermeester en Wethouders,

Schipper-Bosch Vastgoed wil middels haar Warmtebedrijf Arnhem 85.000 kg hout jaarlijks gedurende tenminste twaalf jaar laten verbranden in twee biomassa ketels in een stookruimte van 10 bij 10 meter onder woongebouw 7 van het landgoed Klingelbeek. Deze energieopwekking wil men aanwenden voor de verwarming van de nieuwe woningen en de levering van warm water op het landgoed Klingelbeek. De schoorstenen van de verwarmingsketels bevinden zich echter zeer dicht bij de woningen aan de Klingelbeekseweg en het Oolgaardthuis.

De langdurige verbranding van pellets zal veel fijnstof, CO₂ en gevaarlijke stoffen opleveren, die de gezondheid van de omwonenden zullen schaden. Door de hoogteverschillen in Arnhem kan ook de verdere omgeving belast worden. De verbrandingsinstallatie heeft een capaciteit van minder dan 5MW (HW/E) en heeft daarom geen vergunning van de overheid nodig. Hierdoor heeft geen toetsing van de toekomstige uitstoot van fijnstof, gevaarlijke stoffen en CO₂ en haar effecten op de woon-omgeving door de overheid plaats gevonden.

Echter het Oolgaardthuis is een dagcentrum voor autistische kinderen. Veel ramen van dit gebouw bevinden zich aan de kant van woongebouw 7, terwijl de schoorstenen van de biomassa ketels op minder dan 50 meter afstand van het Oolgaardthuis zijn geplaatst. De buitenruimte voor het Oolgaardthuis wordt door de houtverbranding eveneens minder bruikbaar. De schoorstenen van de biomassaketels zullen slechts 2,45 meter boven het dak van het nieuwe woongebouw uitsteken. Het is ons bekend dat een aantal mensen onder de direct omwonenden last heeft van astma.

Het bouw project wordt ontwikkeld in opdracht van Schipper-Bosch, die nauwe relaties met de gemeente Arnhem onderhoudt in verband met hun rol op het IPKW terrein van de Kleefse Waard. Schipper-Bosch heeft met instemming van de gemeente Arnhem € 288.000 subsidie toegezegd gekregen van de Rijksoverheid om warmte d.m.v. houtverbranding te generen. Deze subsidie verlening blijkt een reden voor Schipper-Bosch te zijn om niet om te zien naar een andere en een meer duurzame warmtebron. Zo wordt bijvoorbeeld binnen afzienbare tijd aan de Utrechtseweg in het project voor de nieuwe wijk 'De Hes' een aardwarmte installatie geplaatst, waar het woonproject Klingelbeek haar energie van kan betrekken.

De gemeenteraad heeft tweemaal besloten dat de gemeente Arnhem de houtverbranding als energiebron in biomassa ketels niet toestaat als dit leidt tot meer CO₂ en stikstof.¹

Desondanks heeft de gemeente Arnhem verzuimd de bewoners van de Klingelbeekseweg e.o. te informeren dat in een stookruimte onder het woongebouw in aanbouw biomassa ketels worden geplaatst, die de woningen in Klingelbeek zullen gaan verwarmen. Pas toen bewoners zelf gingen informeren op de bouwlocatie, nadat de aannemer een grondverzakking had veroorzaakt, kregen zij december 2019 te horen dat biomassa-ketels de nieuwe woningen zullen gaan verwarmen. Deze ovens zijn eveneens die maand in de ondergrondse stookruimte van gebouw 7 geplaatst.

Gemeente Arnhem heeft na het besluit van de gemeenteraad nagelaten om in overleg te treden met haar ontwikkelingspartner Schipper-Bos om een warmte bron te vinden voor het bouwproject Klingelbeek, die de gezondheid van de omwonenden en de toekomstige nieuwe bewoners van Klingelbeek **niet** zal schaden.

Het is verbazingwekkend hoe inaccuraat de gemeente Arnhem handelde, nadat de gemeenteraad toch heel duidelijk bepaalde dat het ambtelijk apparaat niet mee moeten werken aan de totstandkoming van hout gestookte biomassa ovens.

Wij verzoeken de gemeenteraad en het College van B & W direct in overleg te treden met Schipper-Bosch Vastgoed om zo spoedig mogelijk een alternatief voor de geplande houtverbranding als warmtebron voor de woningen in Klingelbeek te vinden.

Het is anno 2020 onaanvaardbaar dat de gezondheid van de omwonenden en de bewoners van Klingelbeek wordt geschaad en in gevaar wordt gebracht door de permanente verbranding van hout met uitstoot van fijnstof en gevaarlijke stoffen in de buitenlucht.

Wanneer de gemeente Arnhem niet adequaat optreedt om de gezondheid van de inwoners van Arnhem te beschermen dan zullen wij het bestuur van de gemeente verantwoordelijk moeten stellen voor de schade en het leed, dat zij hierdoor aanricht.

Wij zullen er alles aan doen om deze schadelijke houtverbranding te laten beëindigen.

In afwachting van uw hopelijk positief antwoord,

met hoogachting

namens de Arnhemse Bomenbond en omwonenden van het bouwproject Klingelbeek

Anne Ferwerda, Mirjam Snel, Joost Blasweiler, Bart en Annet Smits
Gerrit Snijders, Rob en Nicolle Wolvenne.

De Arnhemse Bomenbond is een samenwerkingsverband van:

Bloei! In Arnhem, Actievoerders voor de bomen in Arnhem, Stichting EDSP ECO, Natuur en Milieu Schuytgraaf, Werkgroep Behoud Bomen in Arnhem, Elderveld Groen, Redactie Bomen en Bos, Werkgroep Klingelbeek, Arnhems Peil.

Correspondentie adres: Jan Vethstraat 9, 6813 HJ Arnhem.

¹ Aangenomen moties in de gemeenteraad d.d. 17 april en 25 september 2019.

LANDGOED KLINGELBEEK

Luxe wonen aan de Rijn

In de rug van Landgoed Klingelbeek kabbelt de Rijn, soms stil dansend op de achtergrond, soms imponerend en krachtig. Het weer, het seizoen, het ritme van de dag bepalen de kleur van elke golf. Het landgoed ademt historie.

Het is tijd voor vernieuwing. We gaan bouwen. Met oog voor het verleden en respect voor de natuur. Welkom nieuwe generatie Klingelbekers. Laten we samen geschiedenis schrijven.

Interesse of meer informatie?

Strijbosch Thunnissen
Nieuwbouwmakelaars

(026) 355 21 00
landgoedklingelbeek.nl

LANDGOED KLINGELBEEK

u staat hier

Een project van Schipper Bosch
 Ontwerp: Dyvik Kahlen Architects London & KRAFT architecten
 Landschap: Buro Harro & VIC landscapes
 Bouw: Karbouw

Meebouwen aan Landgoed Klingelbeek? karbouw.nl/vacatures

Oolgaardthuis bevindt zich zeer dichtbij de stookruimte van woongebouw 7.